

УДК 74.УКР

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-379-383

ЯРОВИЙ Вадим –

аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3264-9351>

e-mail: vadzia@ukr.net

ВИКОРИСТАННЯ НАРОДНИХ ІГОР НА УРОКАХ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ: ЧИННИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Одним із напрямків оптимізації становлення національної системи фізичного виховання є врахування особливостей культурно-історичного середовища і традицій українського народу у такій специфічній галузі, якою є фізична культура. Важливим компонентом прояву власних рис кожного народу є (народні ігри). Вони передавалися з покоління в покоління як виховний засіб і засіб передавання життєвого досвіду, якостей і рис особистості, а також адаптації до різних умов життєдіяльності людини в сім'ї та в суспільстві. Українські народні рухливі ігри є найважливішим засобом розвитку фізичної активності дітей і підлітків.

У статті розглянуто сутнісні та теоретико-методичні аспекти реалізації народних ігор на уроках фізичної культури, а також виявлено чинники, що визначають ефективність реалізації народних рухливих ігор на уроках фізичної культури.

Встановлено, що у період навчання в школі діти гостро відчують потребу в руховій активності. Рухливі ігри – найдоступніший засіб для задоволення цієї потреби школярів. Починаючи з молодших класів, реалізація засобів рухливих ігор стає багатоманітною. Серед них є різні народні ігри. Реалізація народних ігор на уроках фізичної культури має фрагментарний і неперіодичний характер.

У статті проведено аналіз науково-методичної літератури, а також анкетне опитування з метою виявлення ставлення фахівців і школярів різних вікових груп до використання народних рухливих ігор на уроках фізичної культури. Проаналізовано результати анкетування вчителів фізичної культури і школярів. Виявлено їхнє ставлення до народних ігор як умови формування фізичної підготовленості. Перелічено чинники, що визначають ефективність реалізації народних рухливих ігор на уроках фізичної культури. Визначено місце народних ігор у стратегії управління процесом фізичної підготовки школярів; виявлено зміст та умови планування та проведення народних ігор; визначено засоби, методи та форми реалізації ігор; розглянуто тактику побудови гри на уроках фізичної культури.

Ключові слова: народні ігри, рухливі ігри, школярі, урок фізичної культури, фізичне здоров'я, фізичне виховання.

YAROVYI Vadym –

011 Educational, Pedagogical Sciences

of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University

ORCID: <https://orcid.org/0009-0005-3264-9351>

e-mail: vadzia@ukr.net

USE OF FOLK GAMES IN PHYSICAL CULTURE LESSONS: FACTORS AND PROSPECTS

One of the directions of optimizing the formation of the national system of physical education is to take into account the peculiarities of the cultural and historical environment and traditions of the Ukrainian people in such a specific field as physical culture. An important component of the manifestation of the unique features of each nation is (folk games). They were passed down from generation to generation as an educational tool and a means of transmitting life experience, qualities and personality traits, as well as adaptation to various conditions of human life in the family and in society. Ukrainian folk outdoor games are the most important means of developing physical activity in children and adolescents.

The article examines the essential and theoretical and methodological aspects of the implementation of folk games in physical education lessons, and also identifies factors that determine the effectiveness of the implementation of folk games in physical education lessons.

It has been established that during the period of study at school, children acutely feel the need for physical activity. Outdoor games are the most accessible means of satisfying this need of schoolchildren. Starting from the younger grades, the implementation of outdoor games becomes rich and diverse. Among them are various folk games. The implementation of folk games in physical education lessons is fragmentary and non-periodic in nature.

An analysis of scientific and methodological literature was conducted, as well as a questionnaire survey to identify the attitude of specialists and schoolchildren of different age groups to the use of folk games in physical education lessons. The results of the questionnaire survey of physical education teachers and schoolchildren were analyzed.

Their attitude to folk games as conditions for the formation of physical fitness is revealed. Factors that determine the effectiveness of the implementation of folk games in physical education lessons are listed. The place of folk games in the strategy for managing the process of physical training of schoolchildren is determined; the content and conditions for conducting folk games are revealed; planning and conducting of folk games were carried out; means, methods and forms of implementation of games were determined; tactics of game construction were worked out; tactics of game construction were worked out in physical education lessons.

Keywords: folk games, moving games, schoolchildren, physical education lesson, physical health, physical education.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Процеси національного відродження в Україні, необхідність формування та відтворення соціального, психічного і фізичного здоров'я нації вимагають посиленої уваги до відродження витоків національної культури, складовою якої є традиції українських народних рухливих ігор. У цьому аспекті одним із напрямків оптимізації станов-

лення національної системи фізичного виховання є адекватне врахування особливостей культурно-історичного середовища і традицій українського народу у такій специфічній галузі, якою є фізична культура [1, с. 96].

Важливим компонентом прояву власних рис кожного народу є (народні ігри). Вони передавалися з покоління в покоління як виховний

засіб і засіб передавання життєвого досвіду, якостей і рис особистості, а також адаптації до різних умов життєдіяльності людини в сім'ї та в суспільстві. У народних іграх люди вихваляли свої традиції, підкреслювали своє культурне багатство. Народні ігри виступають як засіб розвитку, пізнання, вдосконалення фізичних якостей і розумових здібностей дітей, молоді та старшого покоління [2; 5; 6].

Нині спостерігається необхідність підвищення рухової активності підростаючого покоління як основи взаємодії матеріально-предметних, соціальних і духовних явищ, утворення реальності та потенціалу здоров'я. У науці зібрано достатній теоретичний і фактичний матеріал, що забезпечує висвітлення різних аспектів реалізації засобів фізичної культури і спорту, активного відпочинку, принципів здорового способу життя, значущості спортивних і рухливих ігор у системі фізичного виховання населення країни. Проводяться пропагандистські заходи на рівні держави та місцевої влади з питань масового впровадження фізичної культури, спорту в повсякденне життя різних верств населення залежно від віку, професії та зайнятості. Це, насамперед, загальнонаціональна і гуманітарна місія сучасних програм розвитку фізичної культури і спорту в країні та у світі [5].

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Аналіз літератури показав, що розглядом означеної проблеми займалися багато авторів. Про окремі аспекти використання народних ігор у вихованні дітей зазначається у працях Н. Вітошинської [1], О. Кругляк [2], Є. Приступи [4; 5], А. Цюся [6] та ін. У дослідженнях учених розкривається вплив рухливих народних ігор на підготовленість дітей до навчання у школі. Реалізація засобів рухливих ігор відзначається в роботах авторів як умова підвищення емоційності, формування позитивних рис характеру школярів: командного духу, почуття справедливості, радості за досягнення товариша тощо. Водночас проблема використання народних ігор на уроках фізичної культури потребує подальшого вивчення.

Мета статті – визначення сутності та теоретико-методичних аспектів реалізації народних ігор на уроках фізичної культури, а також виявлення чинників, що визначають ефективність реалізації ігор на уроках фізичної культури.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Культ здорового способу життя, що в різні часи сповідувався в Україні, сприяв вихованню міцного покоління молоді. Найголовнішу роль в цьому відігравали віковічні традиції, серед яких збереглися звичаї відповідальності батьків за виховання своїх дітей. В народній системі фізичного виховання переважало використання традиційних народних ігор з елементами фольклору, де органічно поєднувалися: фізичний рух, пісня, лічилка, приповідка, елементи народного танцю [5, с. 125].

О. Непша зі співавторами відзначають, що що українські народні рухливі ігри є найважливішим засобом розвитку фізичної активності дітей і підлітків. Автори зазначають, що завдяки великій різноманітності змісту ігрової діяльності, ігри

всебічно впливають на організм і особистість, сприяючи вирішенню найважливіших спеціальних завдань фізичного виховання. В іграх юні спортсмени вправляються в ходьбі, стрибках, метанні і непомітно для самих себе опановують навичками основних рухів. Набутий руховий досвід і гарна загальна фізична підготовка створюють необхідні передумови для подальшої спортивної діяльності. У публікації вказується, що «українські народні рухливі ігри є найважливішим засобом розвитку фізичної активності дітей і підлітків» [3].

Нами було проведено дослідження, яке передбачало декілька етапів. Перший етап – пошуковий – присвячений вивченню стану питання за результатами опитування фахівців і педагогічного спостереження. Проведено аналіз науково-методичної літератури. Для виявлення ставлення фахівців і самих школярів до питань реалізації засобів рухливих ігор на уроках фізичної культури, проведено опитування, яке містило такі запитання: «Як Ви ставитеся до реалізації народних ігор на уроках фізичної культури?» з варіантами відповідей «дуже позитивно», «добре», «погано»; «Чи використовуєте Ви народні ігри на уроках фізичної культури?» з варіантами відповідей «так», «ні», «іноді», «ніколи»; «Як Ви вважаєте, чи потрібно використовувати народні ігри на уроках фізичної культури?» з варіантами відповідей «так», «ні», «іноді», «ніколи»; «Чи можете Ви перерахувати народні рухливі ігри?» з варіантами відповідей за кількістю народних ігор.

Для школярів анкетне опитування було підготовлено з урахуванням віку. Перше запитання – «Ви любите народні ігри?» з варіантом відповідей «так» або «ні» для всіх досліджуваних школярів молодшої, середньої та старшої ланки. Друге запитання – «З якими з цих ігор Ви зустрічалися на уроках фізичної культури?» – включало такі народні ігри, як «Вовк і коза», «Голуби», «Кіт і миша», «Мак», «Горобчики-стрибунчики», «Іди, іди дощику». Третє запитання – «Перерахуйте, будь ласка, ті ігри, в які Ви грали в класі?».

Для проведення попереднього опитування були залучені вчителі фізичної культури. Проаналізовано 15 анкет фахівців (учителі фізичної культури), а також школярів молодшої (n=23 особи), середньої (n= 17 осіб) і старшої ланки (n=24 особи).

Фізична культура в системі освітніх закладів відіграє найважливішу роль у руховому розвитку підростаючого покоління. У шкільні періоди життя дітей і підлітків відбувається адаптація організму до зростаючих розумових навантажень [1]. Розглядаючи фізичну культуру як специфічну діяльність, розуміємо її значущість у формуванні фізичного розвитку та вдосконаленні фізичних якостей.

Аналіз науково-методичної літератури показав, що в сучасних умовах спостерігається переважання розумового навантаження над фізичним, зниження рухової активності дітей і підлітків. Фахівці намагаються змінити становище за рахунок інноваційних підходів до організації уроків фізичної культури. Альтернативою в зміні змісту та організації уроків фізичної культури

може стати реалізація засобів і видів народних ігор у новому форматі.

Відомо, що рухливі та спортивні ігри на уроках фізичної культури реалізуються в повному обсязі, бо вони входять до програми відповідної дисципліни. Вони є одним із доступних засобів для задоволення потреби школярів у руховій активності. Зміст рухливих ігор з кожним роком стає різноманітнішим, оскільки в них проявляється все більше варіантів взаємодій, що ускладнюються, для школярів. Рухливі ігри є інструментом навчання вимогам і правилам гри в таких видах спорту, як волейбол, баскетбол, футбол, хокей тощо [6].

Необхідно зазначити, що педагогічною умовою під час реалізації рухливих ігор є не тільки розв'язання завдань зміцнення фізичного і психічного здоров'я учнів, а й сприяння розвитку фізичних сил і рухових здібностей.

Гра сприяє формуванню позитивних рис характеру школярів, насамперед комунікації, командного духу, зміцненню волі, почуття справедливості, взаємодопомоги, спільної радості тощо. Однак необхідно пам'ятати, що неправильно підібрана й організована гра може призвести до прояву грубості, жорстокості, несправедливості, марнославства й образи. Усе перераховане може вплинути на нервову систему школярів [2].

Сьогоднішнє становище в закладах освіти вимагає зміни ставлення до рухливих і спортивних ігор. До них багато фахівців вдаються як до виду діяльності для підвищення моторної щільності на уроках і тренувальних заняттях. Потреба дітей гратися і при цьому отримувати емоції, знання та життєвий досвід стає актуальною.

Рухливі та народні ігри сьогодні не можна розглядати як окремі елементи рухової активності людини. Народні ігри можуть стати як засобом підвищення рухової активності, фізичного розвитку та фізичної підготовленості, так і засобом ознайомлення з традиціями свого народу.

Виховне значення всіх видів народних ігор незаперечне, оскільки від учасників ігор і забав потрібні не тільки фізичні зусилля, а й прояв навичок, розуму, спритності, хитрості, швидкої реакції в мінливих ситуаціях.

Проведення народних ігор на відкритому просторі та в різних природних умовах сприяє фізичному розвитку підростаючого покоління, його загартуванню та підготовці до дорослого життя [6].

Реалізація народних ігор на уроках фізичної культури може бути педагогічно доцільною та ефективною при дотриманні таких умов:

- класифіковано народні ігри за національною ознакою, умовами проведення, територіальними традиціями та звичаями свого народу;
- розподілено ігри з урахуванням впливу на формування фізичної підготовленості в комплексному прояві фізичних якостей;
- реалізація ігор визначена за вираженістю позитивних рис особистості, що формуються в процесі гри та ігрової ситуації;

- ігри відібрані та включені до програми заходів і заняття з урахуванням географічного розташування освітнього закладу;

- враховано національну політику у сфері туризму та відпочинку країни і місцевості;

- визначено місце ігор у системі фізичного виховання школярів;

- використання народних ігор розглядається як доповнення до уроку фізичної культури.

У ході дослідження було проведено анкетне опитування вчителів фізичної культури, з метою виявлення їхнього ставлення до реалізації народних ігор на уроках фізичної культури.

На перше запитання – «Як Ви ставитеся до використання народних ігор на уроках фізичної культури?» – отримано відповіді: «дуже позитивно» – 6 (60 %), добре – 2 (20 %), не відповіли 2 (20 %) респондента. Отже, народні ігри не так активно реалізуються на уроках фізичної культури.

На друге запитання – «Чи використовуєте Ви народні ігри на уроках фізичної культури?» – «так» відповіли 20 респондентів (20 %) і 80 % – відповіли «ні».

На третє запитання – «Як Ви вважаєте, чи потрібно включати народні ігри у зміст уроків фізичної культури?» – респонденти відповіли, що включення народних ігор необхідне для емоційного забарвлення уроку фізичної культури, особливо для молодших школярів, на цьому наголосили 100 % респондентів. Також усі респонденти наголосили на важливості використання народних ігор для середньої та старшої ланки, підкресливши при цьому, що школярам цього віку бракує командного духу, належної комунікації.

Анкетне опитування школярів було проведене в умовах добровільності, без примусу та підказок. На перше запитання – «Чи любите Ви народні ігри?» – школярі молодшої, середньої та старшої ланки відповіли однаково – «так» (100 %). Отже, гра як вид діяльності має посідати важливе місце у фізичному вихованні школярів. Педагогічне спостереження показало, що в народних іграх, гуляннях і забавах активність батьків мотивує дітей до участі в цих заходах.

На друге запитання – «З якими з цих ігор Ви зустрічалися на уроках фізичної культури?» – молодші школярі назвали 64 % ігор із запропонованого списку. Школярі середньої школи знають 84 % народних ігор зі списку. 100 % школярів старшої школи змогли назвати всі ігри із запропонованого списку.

Відповідаючи на третє запитання – «Перелічіть, будь ласка, ті ігри, в які Ви грали в класі?» – усі респонденти перерахували ігри «Іди, іди дощику», «Вовк і Коза».

Проведене опитування підтвердило припущення про те, що народні ігри рідко включаються в навчально-виховну діяльність школи. В закладах освіти, зазвичай, проводять спортивні свята та заходи з включенням народних ігор. Однак на уроках фізичної культури не часто спостерігається застосування народних ігор, загалом вони становлять 20–25 % від загального часу, водночас

найбільше часу віддають, на думку школярів, футболу і баскетболу (65 %).

З урахуванням зміни рухової активності та стану фізичного здоров'я школярів потрібен перегляд питань щодо підвищення фізичних навантажень на уроках, але водночас не можна залишати без уваги психологічні, емоційні та соціокультурні чинники.

Формування міжкультурних комунікацій школярів на уроках фізичної культури дає змогу розглядати духовну культуру як чинник оптимізації стану психосоматичного функціонування організму. Це дає змогу об'єднати різні дослідження, спрямовані на формування здоров'я школярів через розкриття природи людських стосунків і детальних образів існування національної культури.

Усі інноваційні технології, що створюються в умовах закладу освіти, мають пронизуватися концепцією формування здоров'я нації через ідеали, образи та традиції. Урок фізичної культури в сучасному суспільстві має не лише вирішувати завдання формування навичок і вмінь виконання рухових дій, а й вироблення у школярів потреби зміцнювати здоров'я, бути гідним членом суспільства, брати участь у комунікаціях та опановувати таким шляхом життєво важливі навички діяльності людини в суспільстві [4].

На зміну традиційній технології викладання навчальної дисципліни «Фізична культура» можна створити такий урок, де окрім освітніх та оздоровчих завдань, у межах виховних завдань упроваджується розділ, пов'язаний із реалізацією народних ігор, як умова адаптації підростаючого покоління до життя через ігрову активність, яка сприяє ознайомленню із традиціями місцевості, в якій вони проживають.

Аналіз робіт дає змогу зробити висновок, що успішність у реалізації системи народних ігор на уроках фізичної культури значною мірою зумовлюється двома головними компонентами – підвищенням рівня фізичного і психічного здоров'я школярів та ефективністю в соціальній сфері.

При цьому реалізація першого компонента може бути досягнута двома шляхами:

- за рахунок створення програми формування фізичної активності засобами народних ігор;
- за рахунок підтримки адміністрації та керівників проєкту «Народні ігри – зв'язок поколінь».

Кожен із цих підходів передбачає практичне використання певного співвідношення народних ігор на уроках, що в подальшому зумовлює характерні особливості поведінки школярів у суспільному житті.

Результативність реалізації проєкту «Народні ігри – зв'язок поколінь» визначається кількома чинниками, що є основою об'єктивного оцінювання та визначення виховної спрямованості уроку фізичної культури.

До чинників, що визначають сформованість фізичної підготовленості та психоемоційного стану школярів, можна віднести такі:

- просторово-тимчасову точність взаємодії школярів у процесі гри;

- різноманітність рухових дій, винахідливість, кмітливість, спритність, завзятість;
- частоту й успішність реалізації народних ігор;

- ефективність комунікацій між собою та в команді гравців;

- ефективність розіграшу між учасниками;
- результативність ігор, їхнє емоційне забарвлення;

- оцінку поведінки, настрою учасників після ігрових дій.

Серед основних чинників ефективності реалізації народних ігор можна розглядати:

- досягнення узгодженості дій учасників гри в команді та між собою;

- надійність учасників у грі та в ігрових ситуаціях;

- досягнення ефективності ігрових дій і задумів;

- корисність і розумність у діях і в ігровій активності на уроках.

Представлені вище чинники як основні зумовлюють ефективність реалізації народних ігор. Важливо зазначити, що прояв індивідуальної ефективності чинників найбільшою мірою може вплинути на поведінку школярів. Це, насамперед, прищеплення школярам умінь та навичок ігрової діяльності, що набувається в процесі підготовки та багаторазового повторення. Це положення зумовлює необхідність володіння ігровими прийомами, які підвищують ефективність самої гри і психоемоційний стан школярів.

Важливим є також навчання гравців володінню тактичними діями з урахуванням правил побудови ігор, що сприяє підвищенню ефективності реалізації вмінь і навичок у рухових діях.

Ці положення взаємопов'язані і можуть вдосконалюватися в процесі підготовки. Для закріплення цих положень доцільним є проведення свята «Фестиваль народних ігор».

Планування важливих заходів безпосередньо на рівні закладу освіти дасть змогу вплинути на зміну таких умов:

- оснащеність рухової активності школярів новими руховими вміннями, навичками та знаннями;

- досконалість усіх освоюваних дій;

- використання рухових дій, що реалізуються засобами народних ігор, у повсякденному житті;

- ефективність рухових дій в умовах змагань;

- активність учасників у творчості та рівень морально-вольових якостей, спрямованих на реалізацію плану гри;

- рівень розвитку фізичних і психічних якостей;

- рівень функціональних можливостей організму.

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, розгляд теоретичних аспектів організації та реалізації народних ігор в умовах одного класу (уроки фізичної культури) та освітнього закладу загалом

дасть змогу організувати процес формування індивідуальних особливостей, а також проявити ініціативність, активність, працьовитість, сміливість, рішучість, психічну стійкість і фізичну працездатність кожного учня.

Основними розділами стратегії управління процесом фізичної підготовки школярів засобами народних ігор можуть стати: вивчення змісту та умов проведення народних ігор; планування і проведення підготовки ігор на уроках; визначення засобів, методів і форм реалізації ігор; розподіл ролей з урахуванням підготовленості школярів; планування раціонального режиму гри; перегляд проведення народних ігор; розробка плану організації кожної гри; планування засобів народних ігор у системі фізичного виховання; відпрацювання тактики побудови гри та умов її проведення; підготовка допоміжного обладнання; аналіз результатів проведення гри.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Вітошинська Н. Використання українських народних ігор на уроках фізичної культури. *Українознавство*. XXIII Всеукраїнська конференція. 2021. № 1(78). DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.1\(78\).2021.227068](https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(78).2021.227068)
2. Кругляк О. Я., Кругляк Н. П. Від гри до здоров'я нації. Рухливі та українські народні ігри, естафети на уроках фізичної культури: метод. посібник. Тернопіль: Підручники і посібники, 2000. 80 с.
3. Непша О. В., Суханова Г. П., Ушаков В. С. Українські народні рухливі ігри як засіб національно-патріотичного виховання учнів на уроках фізичної культури та позаурочний час. *Гуманітарний простір науки: досвід та перспективи*: зб. матеріалів V Міжн. наук.-практ. Інтернет-конф., 20 вересня 2016 р. 2016. № 5. С. 123–127.
4. Приступа Є., Левків В., Слімаковський О. Українські народні ігри: монографія. Л.: ЛДУФК, 2021. 432 с.
5. Приступа Є., Слімаковський О., Лук'янченко М. Українські народні рухливі ігри, розваги та забави: методологія, теорія і практика. Дрогобич: Вимір, 1999. 449 с.
6. Цюль А. В. Українські народні ігри та забави: навчальний посібник. Луцьк: Волинське обласне редакційно-видавниче підприємство «Надстир'я», 1994. 96 с.

REFERENCES

1. Vitoshyn'ska, N. (2021). Vykorystannya ukrayins'kykh narodnykh ihor na urokakh fizychnoy kul'tury [The use of Ukrainian folk games in physical education lessons]. *Ukrayinoznavstvo*. XXIII Vseukrayins'ka konferentsiya. № 1(78). DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.1\(78\).2021.227068](https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(78).2021.227068) [in Ukrainian]
2. Kruhlyak, O. YA., Kruhlyak, N. P. (2000). Vid hry do zdorov'ya natsiyi. Rukhlyvi ta ukrayins'ki narodni ihry, estafety na urokakh fizychnoy kul'tury [From play to the health of the nation. Mobile and Ukrainian folk games, relay races in physical education lessons]: metod. posibnyk. Ternopil': Pidruchnyky i posibnyky. 80 s. [in Ukrainian]
3. Nepsha, O. V., Sukhanova, H. P., Ushakov, V. S. (2016). Ukrayins'ki narodni rukhlyvi ihry yak zasib natsional'no-patriotychnoho vykhovannya uchniv na urokakh fizychnoy kul'tury ta pozaurochnyy chas [Ukrainian folk outdoor games as a means of national-patriotic education of students in physical education lessons and after-school hours]. *Humanitarnyy prostir nauky: dosvid ta perspektyvy: zb. materialiv V Mizhnar. nauk.-prakt. internet-konf.*, 20 veresnya 2016 r. № 5. S. 123–127. [in Ukrainian]
4. Prystupa, YE., Levkiv, V., Slimakovs'kyi, O. (2021). Ukrayins'ki narodni ihry [Ukrainian folk games]: monohrafiya. L.: LDUFK. 432 s. [in Ukrainian]
5. Prystupa, YE., Slimakovs'kyi, O., Luk'yanchenko, M. (1999). Ukrayins'ki narodni rukhlyvi ihry, rozvahy ta zabavy: metodolohiya, teoriya i praktyka [Ukrainian folk outdoor games, entertainment and fun: methodology, theory and practice]. *Drohobych: Vymir*, 1999. 449 s. [in Ukrainian]
6. Ts'os', A. V. (1994). Ukrayins'ki narodni ihry ta zabavy [Ukrainian folk games and fun]: navchal'nyy posibnyk. Luts'k: Volyns'ke oblasne redaktsiyno-vydavnyche pidpriyemstvo «Nadstyr'ya». 96 s. [in Ukrainian]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЯРОВИЙ Вадим – аспірант спеціальності 011 Освітні, педагогічні науки Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.
Наукові інтереси: використання народних ігор на уроках фізичної культури.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

YAROVYI Vadym – postgraduate student specialty 011 Educational, pedagogical sciences of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.
Scientific interests: using folk games in physical education lessons.

Стаття надійшла до редакції 17.03.2025 р.
Стаття прийнята до друку 28.03.2025 р.

УДК 373.32:001.895

DOI: 10.36550/2415-7988-2025-1-218-383-388

ЦУКАНОВА Наталія –

кандидат педагогічних наук, доцент, старший викладач кафедри дошкільної та початкової освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-6480-8717>
e-mail: tsukanova-nata@ukr.net

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

В умовах стрімких змін у системі освіти, формування готовності майбутніх учителів початкових класів до інноваційної педагогічної діяльності набуває особливої актуальності. Сучасний педагог повинен не тільки володіти традиційними методами